

Γεωργική Εκπαίδευση και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Ενότητα 4: Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο
γεωργικό χώρο

Αφροδίτη Παπαδάκη-Κλαυδιανού
Τμήμα Γεωπονίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο γεωργικό χώρο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας (1)

1. Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας.
2. Ομάδες-στόχοι της γεωργικής εκπαίδευσης.
3. Στόχοι της γεωργικής εκπαίδευσης.
4. Διάρκεια των προγραμμάτων γεωργικής εκπαίδευσης.
5. Αναγκαιότητα προγραμμάτων εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη γεωργία.

Περιεχόμενα ενότητας (2)

6. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στον αγροτικό χώρο.
7. Τα βασικά ζητήματα του e-ruralnet.
8. Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α.«ΔΗΜΗΤΡΑ».
9. Σκοποί του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Περιεχόμενα ενότητας (3)

10. Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Αγροτών
«ΗΣΙΟΔΟΣ».

11. Δίκτυο Κατάρτισης γεωργών Agro-Training
Net.

12. Αγρογένεσις - Δίκτυο δομών Ενθάρρυνσης
νέων αγροτών και νέων της υπαίθρου.

Σκοποί ενότητας

- Σημασία του ρόλου της γεωργικής εκπαίδευσης στην ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας.
- Καθορισμός των ομάδων-στόχου της γεωργικής εκπαίδευσης και της διάρκειας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Η σπουδαιότητα της εξ αποστάσεως και της δια βίου εκπαίδευσης στη γεωργία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας

Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας (1)

- Ο επανασχεδιασμός της γεωργικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και η προσαρμογή της στις ιδιαιτερότητες του αγροτικού πληθυσμού θεωρείται **απαραίτητος**.

Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας (2)

- Είναι αναγκαία η **ανάληψη προσπάθειας**, ώστε σε ολόκληρη την εκπαιδευτική διαδικασία να δοθεί **έμφαση** στη δημιουργία μιας **θετικής εικόνας για τη γεωργία**, καθώς αποτελεί κοινή ευρωπαϊκή πεποίθηση ότι η γεωργία εμφανίζει αρνητική εικόνα όχι μόνο μεταξύ των κατοίκων των αστικών κέντρων αλλά και μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών περιοχών.

Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας (3)

- Είναι απαραίτητο να προωθηθεί ο **σχεδιασμός** και η **υλοποίηση** ειδικών **προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών**, που θα λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι οι πολλοί εκπαιδευτές, αν και διαθέτουν μια σημαντική εμπειρία του χώρου, αγνοούν τις σύγχρονες τεχνολογίες και τη χρήση τους, ενώ οι νέοι ενημερωμένοι εκπαιδευτές αγνοούν συνήθως το χώρο και τους συντελεστές του.

Εκπαίδευση και γεωργικός τομέας (4)

- Είναι αναγκαίο να επανακαθοριστούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα με βάση το νέο ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν οι αγρότες στον ευρύτερο χώρο της υπαίθρου (πολυδραστηριότητα στη γεωργία, κ.λπ.).

Ομάδες-στόχοι της γεωργικής εκπαίδευσης

- Σήμερα η γεωργική εκπαίδευση και κατάρτιση μπορεί να απευθυνθεί σε τρεις ξεχωριστές ομάδες γεωργών:
 - Οι **νέοι αγρότες** που είναι περισσότερο ευέλικτοι και ανοικτοί στις αλλαγές.
 - Οι **γυναίκες της υπαίθρου** στις οποίες η γεωργική απασχόληση παρέχει συμπληρωματικό οικογενειακό εισόδημα.
 - Οι ενεργοί πολίτες και ο υπόλοιπος **αγροτικός πληθυσμός**.

Στόχοι της γεωργικής εκπαίδευσης (1)

- Η γεωργική εκπαίδευση και κατάρτιση οφείλει να διαθέτει έναν ολοκληρωμένο χαρακτήρα και να στοχεύει:
 1. Στην **ανάδειξη του γεωργικού επαγγέλματος** και στην κοινωνική του καταξίωση.
 2. Στη γενικότερη **ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στη γεωργία**.
 3. Στην **παροχή εξειδικευμένων γνώσεων** για αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας σε συνδυασμό με τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και στο σεβασμό της αειφόρου ανάπτυξης.

Στόχοι της γεωργικής εκπαίδευσης (2)

- Οι στόχοι αυτοί πρέπει να εξυπηρετούνται από αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις:
 - Πληροφόρησης.
 - Κατάρτισης και συμβουλευτικής.
 - Τεχνικής υποστήριξης.
- Αυτό θα λειτουργήσει **αποτελεσματικότερα** μέσω της **σύνδεσης όλων των αγροτικών φορέων** σε ένα **δίκτυο** που θα καλύπτει όλη τη χώρα και το οποίο θα διασφαλίζει ότι οι παρεμβάσεις θα υλοποιούνται στο πλαίσιο της **συνέργιας** και της **συμπληρωματικότητας**.

Διάρκεια των προγραμμάτων γεωργικής εκπαίδευσης

- Ο αγρότης που εργάζεται στη γεωργική του εκμετάλλευση **δεν μπορεί να απουσιάζει** για μεγάλα χρονικά διαστήματα, ούτε να μετακινείται μακριά από τον τόπο κατοικίας του.
- Για το λόγο αυτό:
 - Οι **μικρές σε διάρκεια** καταρτίσεις, που είναι προσανατολισμένες στη δραστηριότητά του, μπορεί να είναι πιο χρήσιμες και πιο ελκυστικές για αυτόν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στη γεωργία

Αναγκαιότητα προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη γεωργία

- Ο σχεδιασμός μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που θα είναι εξειδικευμένες στον αγροτικό τομέα και θα λαμβάνουν υπόψη τις **δυσκολίες** τις οποίες η ομάδα-στόχος των γεωργών αντιμετωπίζει με τα εκπαιδευτικά προγράμματα, που απαιτούν τη μακρόχρονη φυσική τους παρουσία, ίσως είναι μια ενέργεια η οποία θα αποφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στον αγροτικό χώρο (1)

- e-ruralnet:
 - Είναι ένα **Ευρωπαϊκό δίκτυο** που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του προγράμματος Δια Βίου Μάθησης - τομέας οριζόντιων πρωτοβουλιών - ICT.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στον αγροτικό χώρο (2)

- Επικεντρώνεται στην ηλεκτρονική μάθηση ως μέσο ενίσχυσης των δυνατοτήτων της δια βίου μάθησης στον αγροτικό χώρο, δίνοντας έμφαση:
 - Στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
 - Στους αυτοαπασχολούμενους.
 - Σε άτομα που αναζητούν εργασία.

Τα βασικά ζητήματα του e-ruralnet (1)

Τα βασικά ζητήματα στα οποία εστιάζει είναι:

- Η ανάγκη για **συστηματική καταγραφή της προσφοράς και ζήτησης** για ηλεκτρονική μάθηση σε επίπεδο κράτους-μέλους, έτσι ώστε να αντληθούν συμπεράσματα για τις ανάγκες των επιχειρήσεων του αγροτικού χώρου, καθώς και για την πρόσβασή τους σε τέτοιου είδους υπηρεσίες. Η επισήμανση καλών πρακτικών αποτελεί σημαντικό στοιχείο της καταγραφής.

Τα βασικά ζητήματα του e-ruralnet (2)

- Η ανάγκη για μια μεγάλη καμπάνια με σκοπό την εξοικείωση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών με τις δυνατότητες που προσφέρει η ηλεκτρονική μάθηση, έτσι ώστε να ξεπεραστεί η επιφυλακτικότητα που υπάρχει σήμερα σχετικά με τις ΤΠΕ. Η επισήμανση «εναλλακτικών» λύσεων για παροχή ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, μέσα από την αξιοποίηση πρόσφατων και καινοτόμων πρακτικών στον τομέα των ΤΠΕ, θα αντιμετώπιζε αποτελεσματικά και το «ψηφιακό χάσμα».

Τα βασικά ζητήματα του e-ruralnet (3)

- Η ανάγκη δικτύωσης όλων των ενδιαφερόμενων συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών οργανισμών, των κοινωνικών εταίρων που εκπροσωπούν επιχειρήσεις και εργαζόμενους του αγροτικού χώρου και τους διαμορφωτές πολιτικής, με σκοπό την ανάληψη μιας κοινής προσπάθειας για τη βελτίωση των ευκαιριών δια βίου μάθησης σε αγροτικές περιοχές μέσω της ηλεκτρονικής μάθησης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δια Βίου και Επαγγελματική Κατάρτιση στην Ελλάδα

Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» (1)

- Την κάλυψη **πολλαπλών αναγκών** του αγροτικού πληθυσμού της χώρας για επαγγελματική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, επιμόρφωση και ενημέρωση έχει αναλάβει το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου «Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α - ΔΗΜΗΤΡΑ».

Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» (2)

- Ο Οργανισμός συστάθηκε το 1997 και έως το 2012 που συγχωνεύτηκε στον ΕΛΓΟ, εποπτευόταν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Βασική επιδίωξη του Υπουργείου ήταν:
 - η ανάδειξη των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της ελληνικής υπαίθρου.
 - Η εξασφάλιση της απασχόλησης.
 - Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των αγροτών.
 - Η αύξηση της παραγωγικότητας.

Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» (3)

- Ο Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» στοχεύει στην **αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών** προς τον αγροτικό πληθυσμό συνδυάζοντας το κύρος του δημόσιου και την αποτελεσματικότητα του ιδιωτικού φορέα.
- Προωθεί θεσμικά μέσω των ΤΕΕ και των ΕΠΑΣ, καθώς και των 71 Κέντρων «ΔΗΜΗΤΡΑ» τη βελτίωση των επαγγελματικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων των γεωργών, ώστε να παράγονται ανταγωνιστικά προϊόντα, με σεβασμό στον καταναλωτή και το περιβάλλον.

Σκοποί του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» (1)

1. Η **οργάνωση και λειτουργία** της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης των αγροτών, των ανέργων ή υποαπασχολούμενων στον αγροτικό τομέα.
2. Η χορήγηση του «**Πράσινου Πιστοποιητικού**», καθώς και ο καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησής του.

Σκοποί του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ» (2)

3. Η ίδρυση **Εξειδικευμένων Κέντρων Εκπαίδευσης - Απασχόλησης** πανελλήνιας εμβέλειας με στόχο:
 - Την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων σε νέα γεωργικά επαγγέλματα.
 - Τη δημιουργία μηχανισμών πληροφόρησης του αγροτικού πληθυσμού σε θέματα ενδιαφέροντός του.
4. Η πραγματοποίηση ερευνών και μελετών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σε συνεργασία με άλλους φορείς, για τον προσδιορισμό νέων πολιτικών απασχόλησης και επανένταξης αγροτών σε τουριστικές δραστηριότητες.

Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Αγροτών «ΗΣΙΟΔΟΣ»

- Το επιμορφωτικό πρόγραμμα «**Εκπαίδευση Αγροτών για την Ανάληψη Δράσεων στο Δευτερογενή και τον Τριτογενή Τομέα της Οικονομίας - ΗΣΙΟΔΟΣ**» σχεδιάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και προσφέρει την απόκτηση του **«Πιστοποιητικού Δια Βίου Εκπαίδευσης»**.

Σκοποί του Προγράμματος «ΗΣΙΟΔΟΣ»

- Η ενημέρωση του Έλληνα αγρότη για τις εξελίξεις στον **αγροτικό τομέα** (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία) σε ελληνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, αυξάνοντας τη συμμετοχή του στα αγροτικά δρώμενα.
- Η **προσφορά** των απαραίτητων **γνώσεων** και **δεξιοτήτων** στους γεωργούς, ώστε να προωθούν αποτελεσματικότερα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στην ελληνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά.

Δομή του Προγράμματος «ΗΣΙΟΔΟΣ»

- Η δομή του προγράμματος περιλάμβανε 6 ενότητες:
 1. Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα, την Ευρώπη και τον κόσμο. Κατάσταση-Προοπτικές.
 2. Τομείς του δευτερογενή και τριτογενή τομέα που σχετίζονται με τον αγροτικό χώρο (μεταποίηση, τυποποίηση, εμπόριο).
 3. Οικονομικά της αγοράς - Επιχειρηματικότητα - Επιχειρήσεις.
 4. Οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων - Χρηματοδοτήσεις - Πηγές.
 5. Τεχνικές διαπραγματεύσεων - Πωλήσεις - Εμπόριο.
 6. Χρήση νέων τεχνολογιών.

Δίκτυο Κατάρτισης Αγροτών – Agro-training Net

- Πρόκειται για **Αναπτυξιακή Σύμπραξη** στην οποία συμμετείχαν 13 εταίροι και συντονιζόταν από τον Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ». Η χρηματοδότηση προερχόταν τόσο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (75%), όσο και από Εθνικούς Πόρους (25%) και ενσωματώθηκε στις βασικές αρχές του Προγράμματος Κ.Π. EQUAL.

Στόχοι του Agro-Training Net (1)

- Η συστηματική **αναβάθμιση** των **γνώσεων** και **δεξιοτήτων** των αγροτών με το σχεδιασμό και την ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης σε νέους δυναμικούς τομείς.
- Η **προώθηση** της **αρχής** των **ίσων ευκαιριών** με την **αναβάθμιση** της **αγρότισσας** και την κατάρτισή της σε εξειδικευμένα θέματα, καθώς και η ενίσχυση της **γυναικείας επιχειρηματικότητας**.

Στόχοι του Agro-Training Net (2)

- Η **μείωση** των ποσοστών της **ανεργίας** στη χώρα μας με την αποτροπή της απαξίωσης του αγροτικού επαγγέλματος και την προτροπή να στραφούν κυρίως οι νέοι των αγροτικών περιοχών σε νέες δραστηριότητες που μπορούν να ευδοκιμήσουν στον αγροτικό τομέα.
- Η ενίσχυση της **βιωσιμότητας** των μικρών παραγωγών.

Αγρογένεσις – Δίκτυο Δομών Ενθάρρυνσης Επιχειρηματικότητας νέων αγροτών και νέων της υπαίθρου

- Πρόκειται για ένα **σύστημα παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής στον αγροτικό χώρο** για τη στήριξη και παρακολούθηση της επιχειρηματικότητας των νέων της υπαίθρου και με συντονίστρια του προγράμματος την ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Βασικές προτεραιότητες του Αγρογένεσις

- Η **ενθάρρυνση** της παραμονής των νέων στην ύπαιθρο.
- Η **βελτίωση** της **επιχειρηματικότητας** των αγροτών (ιδιαίτερα των νέων) και των συλλογικών τους φορέων.
- Η **ανάπτυξη** των **γνώσεων** και δεξιοτήτων, του πνεύματος συνεργασίας και της αυτοπεποίθησης των νέων αγροτών.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αφροδίτη Παπαδάκη-Κλαυδιανού. «Γεωργική Εκπαίδευση και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο γεωργικό χώρο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS215/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Χρυσάνθη Χαρατσάρη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

